

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin tarkistus”

(2015/C 423/06)

Esittelijä: Jean-François ISTASSE (BE, PES), Verviers'n kunnanvaltuutettu**I YLEISTÄ**

ALUEIDEN KOMITEA

1. katsoo, että on aiheellista tarkistaa audiovisuaalisista mediapalveluista annettua direktiiviä, kun otetaan huomioon jatkuva teknologinen kehitys sekä geopoliittinen tilanne ja niiden vaikutukset audiovisuaalisten tiedotusvälineiden tuotanto-, jakelu- ja kulutustapoihin.
2. muistuttaa, että on tärkeää säilyttää nimenomainen viittaus kulttuuriseen monimuotoisuuteen audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin peruspilarina erityisesti, kun otetaan huomioon Euroopan unionin liittyminen Unescon yleissopimukseen kulttuuri-ilmaisuksen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä. AK toteaa tähän liittyen, että alueelliset julkisen palvelun tiedotusvälineet, joita Euroopassa edustaa Circom, tuottavat tällaisia palveluja. Ne lähettävät uutisia ja ohjelmia, joissa käsitellään alueille ja myös vähemmistökieliyhteisöille erittäin läheisiä aiheita.
3. painottaa, että on jatkettava politiikkoja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi, yksilönvapauksien suojelemiseksi ja kansainvälisten normien noudattamiseksi, sillä ne ovat demokratian takeita. On kehitettävä uusia aloitteita, jotta taataan julkisen sanan riippumattomuus ja monipuolisuus, koska ne ovat alue- ja paikallisdemokratian tukipilarit.
4. toteaa, että audiovisuaalisia mediapalveluja koskevassa direktiivissä on aiheellista ottaa huomioon alueellinen ulottuvuus erityisesti, jotta tuodaan esille eurooppalaiset kulttuuri-identiteetit, rajat ylittävät yhteistuotannot Euroopan unionissa sekä paikalliset luovat innovaatiot.
5. panee merkille kulttuuriteollisuuden taloudellisen vahvuuden, sen merkittävän arvonluontikyvyn ja sen potentiaalin, kun ajatellaan laadukkaita työpaikkoja tulevaisuuden taloudenaloilla.
6. kannattaa Euroopan komission vihreässä kirjassaan ”Valmistautuminen täysin konvergoituneeseen audiovisuaaliseen maailmaan: kasvu, luominen ja arvot” esiin tuomaa pyrkimystä ”taata mahdollisimman laaja pääsy eurooppalaiseen monimuotoiseen sisältöön [– –] ja mahdollisimman laajat valintamahdollisuudet korkealaatuisesta tarjonnasta”. Komitea korostaa tähän liittyen, että tarvitaan alueellisten julkisten audiovisuaalipalvelujen saatavuutta koskevaa sääntelyä, jotta voidaan saada tietoa etenkin tarjottavien palvelujen tavoitteesta ja laajuudesta.
7. panee tyytyväisenä merkille Euroopan komission digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian puiteissa ilmaiseman pyrkimyksen nykyaikaistaa tekijänoikeuslainsäädäntöä ja varmistaa oikeudenmukainen tasapaino luovan työn tekijöiden ja käyttäjien intressien välillä kulttuurin saatavuuden ja kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi.
8. painottaa eurooppalaiselle audiovisuaaliselle toimintaympäristölle tunnusomaisen kaksijakoisen järjestelmän hyödyllisyyttä, sillä se mahdollistaa julkisten ja yksityisten toimijoiden hedelmällisen rinnakkaiselon. Komitea tähdentää, että on tärkeää edistää sitä, että jäsenvaltiot tarjoavat audiovisuaalialan julkisille toimijoille pitkäaikaista ja riittävää julkista rahoitusta, jotta ne voivat täyttää julkisoikeudelliset tehtävänsä sekä lineaaristen että ei-lineaaristen palveluiden osalta noudattaen kaikilta osin julkisen palvelun yleisradiotoiminnan rahoitukseen sovellettavia EU:n sääntöjä.
9. korostaa jälleen audiovisuaalisten mediapalvelujen tehokkaan sääntelyn tärkeyttä, mikä edellyttää muun muassa todellista yhteistyötä sääntelyviranomaisten välillä ja sääntelyviranomaisten riippumattomuutta julkishallinnosta, audiovisuaalialan toimijoista ja poliittisista puolueista.
10. painottaa, että eurooppalaiset audiovisuaaliset tiedotusvälineet edistävät unionin kansalaisuuden kannalta olennaista sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
11. katsoo tarpeelliseksi laajentaa audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin soveltamisalaa siten, että se kattaisi myös sellaisen audiovisuaalisen sisällön, jota ei voida luokitella televisio-ohjelmien kaltaiseksi.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

Direktiivin soveltamisala

12. katsoo, että audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin soveltamisalan tulee kattaa kaikenlaiset audiovisuaalisen sisällön tarjoajat mukaan lukien käyttäjien luoma sisältö tarjoavat palvelut.

13. suositaa, että tutkitaan, onko aiheellista luoda uusia palveluntarjoajien kategorioita niin, että palveluntarjoajat ymmärretään palveluiden jakelijoiksi direktiivin määritelmän mukaisesti levitysalustasta riippumatta.

14. korostaa olevan tärkeää, että mikäli uusia palveluntarjoajien kategorioita luodaan, näihin uusiin kategorioihin sovelletaan direktiivin tiettyjä säännöksiä palveluntarjoajien toiminnan luonteesta riippuen.

15. panee merkille, että ohjelman valintavaiheen jälkeen kuluttaja on samanlaisessa katselutilanteessa siitä riippumatta, onko palvelu lineaarinen vai ei-lineaarinen, ja että näin ollen lineaaristen ja ei-lineaaristen palvelujen erilaista kohtelua audiovisuaalisia mediapalveluja koskevassa direktiivissä on mukautettava alaikäisten suojelun ja kaupallisen viestinnän osalta.

16. kehottaa Euroopan komissiota täsmentämään käsitettä "toimituksellinen vastuu", joka mainitaan nykyisessä direktiivissä ja jolla luonnehditaan audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajan toimintaa, jotta se käsittää sekä palvelun tuotantoa koskevan vastuun että siihen liittyvän oikeudellisen vastuun.

17. kannattaa sitä, että direktiivin säädösoosan sovellettavissa säännöissä erotetaan selkeästi toisistaan audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajat, jotka harjoittavat tarjoamiensa palvelujen ja ohjelmien toimituksellista valvontaa, ja palveluntarjoajat, jotka eivät harjoita tällaista toimituksellista valvontaa, kuten palvelujen jakelijat ja avoimen internetin kautta tapahtuvaan jakeluun perustuvat palvelut, mukaan lukien hakukoneet, verkkoyhteisöpalvelut, sisällön välittäjät, sähköisen kaupankäynnin palvelut, portaalit ja verkkojakelupalvelut.

18. toteaa, että paikallisiin ja alueellisiin tiedotusvälineisiin kohdistuu yhä kovempia paineita. Omasta ympäristöstä peräisin oleva uutistarjonta uhkaa hävitä. Paikallisen ja alueellisen uutistarjonnan ja monipuolisen julkisen sanan kehittymisen edistämiseksi on luotava oikeudellinen kehys, joka mahdollistaa julkisten ja yksityisten tahojen yhteistoiminnan.

Alkuperämaaperiaatteen arvioiminen

19. kehottaa arvioimaan audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiiviin sisältyvää alkuperämaaperiaatetta, kuten se on todennut jo lausunnossaan aiheesta "Eurooppalainen elokuva digitaaliajalla" ⁽¹⁾, ja ottamaan erityisesti huomioon kysymykset, jotka liittyvät oikeusvarmuuteen, joka on eurooppalaisten audiovisuaalialan toimijoiden kehittymisen kannalta välttämätön. Tässä yhteydessä täytyy lisäksi tarkastella, onko aiheellista ottaa huomioon eräissä jäsenvaltioissa sovellettava ns. määrämaaperiaate, siltä osin kuin se ei tee alkuperämaaperiaatetta merkityksettömäksi.

20. katsoo, kuten Euroopan parlamentti 12. maaliskuuta 2014 antamassaan päätöslauselmassa valmistautumisesta täysin konvergoituneeseen audiovisuaaliseen maailmaan, että on tarpeen mukauttaa EU:n säännöksiä internetin ja digitaalisen toimintaympäristön olosuhteisiin erityisesti, kun kyse on audiovisuaalista sisältöä verkossa tarjoavista yrityksistä, jotka yrittävät vältellä verotusta tiettyissä jäsenvaltioissa sijoittautumalla maihin, joissa verotustaso on hyvin alhainen.

21. kehottaa vahvistamaan ja laajentamaan (erityisesti ei-lineaarisiin palveluihin) nykyistä järjestelyä, josta säädetään audiovisuaalisista mediapalveluista annetun direktiivin 4 artiklassa ja jolla pyritään estämään eurooppalaisten ja kansallisten toimenpiteiden kiertäminen.

22. katsoo, että on aiheellista vaatia EU:n ulkopuolelle sijoittautuneilta audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajilta, jotka kohdentavat palvelujaan EU:ssa sijaitsevalle yleisölle, että ne rekisteröityvät tai nimeävät edustajansa jossakin jäsenvaltiossa (esimerkiksi tärkeimmässä kohdemaassa).

23. katsoo, että ensisijaisena liittymäperusteena, jonka pohjalta audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajan ja tietyn jäsenvaltion välillä katsotaan olevan yhteys, tulee olla liiketoimipaikkaa koskeva peruste, toisin sanoen paikka, jossa merkittävin osa henkilöstöstä työskentelee audiovisuaalisiin mediapalveluihin liittyvissä toimissa.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014IR3660&from=FI>

Saavutettavuus

24. panee merkille avoimen internetin kautta tapahtuvaan jakeluun perustuvien palveluiden – määritelmän mukaan menetelmä sisällön jakamiseksi internetin kautta, mihin ei liity internetpalveluntarjoajien välitystoimintaa tietojen siirtoa lukuun ottamatta – kasvavan merkityksen ja kyseisten palvelujen kasvavan merkityksen kansalaisten ja audiovisuaalisen sisällön välisenä rajapintana. Komitea tähdentää näihin palveluihin sovellettavan tehokkaan sääntelyn hyödyllisyyttä, jotta varmistetaan mahdollisuus hyödyntää moniarvoista tietotarjontaa ja audiovisuaalisten sisältöjen monimuotoisuutta.
25. katsoo, että on välttämätöntä varmistaa, että paikallisilla ja alueellisilla audiovisuaalisen sisällön tuottajilla on yhtäläiset mahdollisuudet saavuttaa kansalaiset, myös silloin kun kyseinen sisältö levitetään välittäjien kautta.
26. katsoo, että tämän periaatteen, joka koskee paikallisten ja alueellisten audiovisuaalisen sisällön tuottajien yhtäläisiä mahdollisuuksia saavuttaa kansalaiset, tulee ohjata keskustelua EU:n toimielimissä.
27. kehottaa erityisesti kulttuurisen monimuotoisuuden edistämiseksi hyväksymään säännöksiä, joilla varmistetaan, etteivät avoimen internetin kautta tapahtuvaan jakeluun perustuvat palvelut ja internet- ja televiestintäpalvelujen tarjoajat millään tavoin pysty suosimaan omia sisältöjään tai valitsemaan sisältöjä toimiessaan audiovisuaalisten mediapalvelujen jakelijoina. Olennaisinta asiassa on se, että yleisradiopalvelujen harjoittajan hoitaman ohjelmakanavan signaalin eheyttä ja laatua tulee kunnioittaa tinkimättä ja ne tulee turvata.
28. toteaa, että kulttuurista monimuotoisuutta ja tiedotusvälineiden moniarvoisuutta koskevien periaatteiden toteutumisen varmistamiseksi audiovisuaalisen sisällön hakemista ja löytämistä ei voida missään tapauksessa tehdä riippuvaiseksi taloudellisista intresseistä.
29. kehottaa huolehtimaan siitä, että direktiivin tarkistuksen yhteydessä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla varmistetaan sisältöjen eheys – kunnioituksesta sekä sisältöjen luoja että kuluttaja kohtaan.

Geoblokkaus

30. katsoo, että oikeudenmukainen korvaus audiovisuaalisen sisällön luojille on ennakoedellytys, jota ei voida kyseenalaistaa.
31. katsoo, että konvergoituneessa digitaalisessa maailmassa on aiheellista huolehtia arvoketjusta, joka kannustaa eurooppalaiseen audiovisuaaliseen luomistyöhön.
32. katsoo, että julkisin varoin kehitetyn alueellisen ja paikallisen audiovisuaalisen sisällön täytyy olla käytettävissä kaikkialla EU:ssa. Asian digitaaliset esteet täytyy purkaa.
33. kehottaa, että pohdittaessa audiovisuaalisen sisällön geoblokkausta Euroopan komissio ottaa huomioon tällaisen sisällön kulttuurisen erityisyyden.
34. niin ikään kehottaa Euroopan komissiota ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin eurooppalaisten audiovisuaalisen sisällön tuottajien sekä eurooppalaisten ja kansallisten jakelijoiden tukemiseksi.
35. katsoo, että tekijänoikeuksien alueperiaate tulee säilyttää, sillä kyseinen järjestelmä on osoittanut tehokkuutensa, jotta varmistetaan tekijöille maksettavat korvaukset ja edistetään laadukasta eurooppalaista audiovisuaalialan luomistyötä.
36. kannattaa sitä, että mahdollistetaan oikeuksien siirrettävyys audiovisuaalisten mediapalvelujen käyttäjille sekä erityisesti audiovisuaalisiin tilauksiin liittyvien oikeuksien siirrettävyys, mikä mahdollistaa sen, että kotimaassa saatavilla olevat palvelut ovat käyttäjien ulottuvilla, kun he matkustavat muualla Euroopan unionissa.
37. kehottaa lisäksi kiinnittämään erityistä huomiota Euroopan unionin kielellisiin ja kulttuurisiin vähemmistöihin, joihin geoblokkaustoimet vaikuttavat estämällä kyseisiä väestöryhmiä saamasta audiovisuaalisia mediapalveluja käyttöön omalla kielellään.

Eurooppalaiset ja riippumattomat teokset

38. kannustaa eurooppalaisen audiovisuaalialan kaikkia toimijoita asettamaan etusijalle laadullisesti korkealuokkaisten sisältöjen kehittämisen, jotta vahvistetaan lineaaristen ja ei-lineaaristen palvelujen eurooppalaisen tarjonnan houkuttelevuutta.

39. korostaa, että on tärkeää saattaa voimaan myös aluetasolla audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi, jossa suositellaan, että on päätettävä ”toimenpiteistä eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten tuotanto- ja jakelutoiminnan ja kehityksen edistämiseksi erityisesti maissa, joissa on alhainen tuotantokapasiteetti tai suppea kielialue”.

40. suosittaa, että jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön lineaarisia ja ei-lineaarisia palveluja varten rahoitustukijärjestelmiä koko audiovisuaalialan nykyisen toimitusketjun – eurooppalaisten teosten tuotanto mukaan luettuna – tukemiseksi valinnaiselta pohjalta, kuten tähän asti direktiivin 13 artiklan mukaisesti on ei-lineaaristen palvelujen osalta ollut mahdollista. Tämän tulisi kattaa myös teoksia koskevien oikeuksien hankkiminen ja niiden esille tuominen.

41. katsoo, että laadukkaiden eurooppalaisten teosten ja ohjelmien tukemista koskevan tavoitteen noudattamiseksi tarvitaan lisätoimia sekä lineaaristen että ei-lineaaristen palvelujen edistämiseksi yhdenmukaisella tavalla.

Kuluttajansuoja

42. suosittaa, että kaupallisessa viestinnässä säilytetään keskeiset kuluttajansuojaa koskevat periaatteet ja että konvergoitumisen puitteissa annettavissa uusissa säännöksissä keskitytään ohjelmien katselua koskevaan aihealueeseen.

43. kiinnittää Euroopan komission huomion uusiin mainontastrategioihin ja -käytäntöihin, joita on kehitetty ei-lineaarisia palveluja varten ja joilla pyritään lisäämään viestien tehokkuutta, sekä niihin liittyviin mahdollisiin vaaroihin, kun ajatellaan kuluttajien, heidän yksityiselämänsä ja heidän henkilötietojensa suojelua.

44. kehottaa näin ollen panemaan toimeen yhtenäisen ja eheän joukon toimenpiteitä, jotta varmistetaan lineaaristen ja ei-lineaaristen audiovisuaalisten mediapalvelujen kuluttajien suojelu.

45. toteaa, että on syytä kiinnittää erityistä huomiota yhteyteen, joka vallitsee sisältöjen näennäiseen ilmaisuuteen, saatavuuteen ja laatuun liittyvien kysymysten välillä, sekä riskeihin, jotka kohdistuvat kansalaisten yksilönvapauksiin, henkilötietojen käyttö mukaan luettuna.

46. korostaa, että digitaalisen lukutaidon yhä laajempi ja tietoinen edistäminen parantaa kansalaisten ja heitä edustavien tahojen valmiuksia valvoa ja ennaltaehkäistä sitä vaaraa, että alueelliset erityispiirteet ja rakenteet häipyvät taloudelliskaupallisella ja kulttuurisella tasolla ja audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjonta yhdenmukaistuu, kun verkkoa hallitseva taho pääsee sanelemaan sen.

Alaikäisten suojelu

47. ehdottaa, että ohjelmia, jotka saattavat vahingoittaa alaikäisiä, säännellään samalla tavoin riippumatta siitä, miten nämä ohjelmat ovat saatavissa, ja riippumatta siirtokanavasta, sekä lineaarisen että ei-lineaarisen palvelun osalta. Komitea huomauttaa, että useimpien eurooppalaisten – sekä valtakunnallisten että alueellisten – julkisen palvelun tiedotusvälineiden kohdalla alaikäisille suunnatuista ohjelmista ja tällaisten ohjelmien esittämisajoista määrätään sopimuksella tai lainsäädännöllä.

48. kehottaa ryhtymään kannustaviin toimenpiteisiin erityisesti lapsille suunniteltujen ja mukautettujen sisältöjen edistämiseksi sekä kannustamaan audiovisuaalialan toimijoiden ja koulutusalan välisiin kumppanuuksiin digitaalisessa toimintaympäristössä. Pitäisi laatia opetusohjelmia, joilla nuoria koulitaan varhaisesta vaiheesta lähtien käsittelemään mm. kaikkia sosiaalisen median muotoja, digitaalista sisältöä ja tiedonvälitystä.

Medialukutaito

49. kehottaa edistämään entisestään medialukutaitoon liittyviä sisältöjä erityisesti, kun on kyse uusista tiedotusvälineistä. AK kehottaa hyödyntämään järkevästi kaikkia käytettävissä olevia – digitaalisia ja analogisia – viestimiä kunkin oman elämänlaadun parantamiseksi ja siitä huolehtimiseksi, että kansalaisilla on optimaaliset mahdollisuudet osallistua mediayhteiskuntaan.

Verkkoviestimet

50. katsoo, että on aiheellista laatia perusteellinen arvio mahdollisuudesta sisällyttää direktiivin soveltamisalaan tiettyjä verkkoviestinten osa-alueita (video) ja latauspalveluita (vuokraaminen – download-to-rent – ja ostaminen – download-to-own) erityisesti tarkistamalla ”audiovisuaalisen mediapalvelun” määritelmää.

51. toteaa, että transatlanttista kauppaa- ja investointikumppanuutta koskevassa neuvotteluvuorossa nimettiin määrätään, että ”sopimus ei saa sisältää määräyksiä, jotka voisivat heikentää unionin tai sen jäsenvaltioiden kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta esimerkiksi kulttuurialalla, eikä sillä saa estää unionia ja sen jäsenvaltioita säilyttämästä olemassa olevia kulttuurialaa tukevia toimintatapoja ja toimenpiteitä ottaen huomioon alan erityisasema EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa”.

Säätely

52. kannattaa sitä, että audiovisuaalisista mediapalveluista annettuun direktiiviin sisällytetään periaatteet, jotka audiovisuaalisten mediapalvelujen eurooppalaisten säätelyviranomaisten ryhmä esittää perustamisjulistuksessaan. Julistuksen mukaan EU:n tasolla on määritettävä yhteiset piirteet, jotka kaikilla riippumattomilla säätelyviranomaisilla tulisi olla ja jotka koskevat riippumattomuutta, avoimia päätöksenteko- ja nimitysprosesseja, pätevyyttä ja asiantuntemusta, tehokasta toimeenpanovaltaa, riitojenratkaisumekanismeja sekä oikeusviranomaisen suorittamaa säätelyviranomaisten päätösten tarkistusta.

Bryssel 13. lokakuuta 2015.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA
